ESCOLA D'ART DE MALLORCA

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Educació i Universitats

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA 2026-2027

1. Identificació del mòdul

1.1. Dades del mòdul

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR D'IL·LUSTRACIÓ (LOE)
MÒDUL MEI06-TÈCNIQUES GRÀFIQUES TRADICIONALS

Curs	Període	Hores setmanals	Nombre de crèdits ECTS
Segon	Anual	2	4

Professorat responsable:
José L. Díez Fernández
Correu electrònic: jdiez@eam.cat
Horari d'atenció a l'alumnat o als responsables: Dilluns de 17.45 h a 18.40 h (Aula 2. Demanar cita)

Coordinador de la família professional de Comunicació Gràfica i Audiovisual:
José L. Díez Fernández
Correu electrònic: jdiez@eam.cat

1.2. Contextualització del mòdul dins el pla d'estudis

Les tècniques de gravat i estampació, a més de l'interès en elles mateixes, suposen una porta a diferents llenguatges gràfics importants per a l'il·lustrador professional.

1.3. Requisits per cursar el mòdul:

Aquest mòdul no té cap requisits especials excepte els propis del cicle formatiu.

2. Normativa de referència

- *Real Decreto 596/2007, de 4 de mayo, por el que se establece la ordenación general de las enseñanzas profesionales de artes plásticas y diseño* (BOE 25/05/2007).
- *Decret 15/2019, de 15 de març, pel qual s'estableixen els currículums, en l'àmbit de les Illes Balears, dels cicles formatius de grau mitjà de tècnic d'Arts Plàstiques i Disseny en Assistència al Producte Gràfic Imprès i de grau superior corresponents als títols de tècnic superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Fotografia, de tècnic superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Il·lustració i de tècnic superior d'Arts Plàstiques i Disseny en Còmic, pertanyents tots a la família professional artística de comunicació gràfica i audiovisual, i es regulen l'avaluació i les proves d'accés dels estudis professionals d'arts plàstiques i disseny* (BOIB 035, 16 març 2019).

3. Objectius d'aprenentatge del mòdul

1. Comprendre i diferenciar les tècniques de gravat i estampació, identificar els procediments propis de cada una d´elles, la transferència de la imatge en els processos d´impressió, així com els materials,útils, eines i maquinària que intervenen, el seu ús i manteniment.
2. Valorar les tècniques d´estampació com a formes d´expressió artística i com a possibilitat de generació de diferents tipus d´imatges i emprar-les en la creació d'il.lustracions.
3. Explorar les possibilitats expressives i artístiques de les diferents tècniques de gravat i emprar-les com a recurs tècnic en supòsits pràctics de l'especialitat.
4. Mantenir el taller, els materials, la maquinària i les instalacions segons el requeriments de seguretat, higiene i protecció mediambiental propis de l'especialitat.
5. Valorar la importancia dels materials i procediments no-tòxics i donar prioritat a la seva utilització.
6. Desenvolupar la capacitat del gaudi estètic, la sensibilitat i la inventiva i expressivitat personals.

4. Continguts temàtics del mòdul *(distribuïts en unitats d'aprenentatge)*

4.1. Continguts temàtics.

El gravat com a forma d'expressió artística.
Tècniques i sistemas d´estampació.
Premses, eines i materials.
El paper, les tintes, altres suports i materials.
Materials i procediments no-tòxics.
Organització i manteniment del taller.
Recomanacions bàsiques de seguretat, higiene i protecció mediambiental de la especialitat.
Sistemes d'impressió. En relleu, en rotogravat (en hueco), planogràfic, permeogràfic.

1. Gravat en relleu: Xilografia, tipografia i linografia
2. Calcografia directa: Burí, punta seca i *mezzotinta*.
3. Calcografia indirecta: Aiguafort i aiguatinta.
4. Planografia: Litografia.
5. Permeografia: Serigrafia.

4.2.Distribució temporal

1 sessió setmanal de 2 hores.

5. Materials i recursos didàctics

5.1. Bibliografia bàsica

DAWSON . Guía completa de grabado e impresión. Madrid. Blume, 1996

CHAMBERLAIN. Grabado en madera, Madrid Blume, 1988

CHAMBERLAIN . Aguafuerte y grabado. Madrid. Blume, 1988

MARA .Manual de serigrafía. Madrid. Blume,.1988

5.3. Altres recursos
Material audiovisual

6. Metodologia docent

6.1. Estratègies generals metodològiques
És una asignatura bàsicament, de taller, a partir d'unes nocions teòriques prèvies.

6.2. Organització i tipus d'activitats d'aprenentatge
Taller

6.3. Instal·lacions del centre i material
Aula amb taules de dibuix per preparar matrius.
Taller de tècniques d'estampació.

6.4. Activitats interdisciplinàries
Les que es puguin acordar entre mòduls.

6.5. Activitats complementàries i extraescolars
Les acordades per la Coordinació de la família professional. Com a mínim s'intentarà fer una visita a un taller d'estampació o convidar a un professional de reconegut prestigi a visitar el taller i compartir la seva experiència. Les activitats complementàries es desenvoluparan d'acord amb les necessitats acadèmiques del mòdul i/o el calendari de les institucions públiques i privades que les organitzen (si escau).

6.6. Atenció a la diversitat
La *Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació* (Títol II, equitat en l'educació) tracta de l'atenció educativa diferent de l'ordinària: Necessitat Específica de Suport Educatiu (ANESE), una categoria única que inclou l'alumnat amb Necessitats Educatives Especials (NEE), l'alumnat amb Dificultat Específiques d'Aprenentatge (DEA), l'alumnat amb Altes Capacitats (AC), l'alumnat d'Incorporació Tardana (IT), i l'alumnat amb Condicions Personals o d'Història Escolar (CP/HE), però en principi per l'ensenyament obligatori.
Per altra banda, la normativa autonòmica que regula els ensenyaments artístics professionals d'arts plàstiques i disseny no preveu l'**atenció a la diversitat** ni les **adaptacions curriculars individuals** (ACI) a l'aula, tan sols l'article 13.2 del *Real Decreto 596/2007* estatal estableix que: "Els centres que imparteixin ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny desenvoluparan i completaran els currículums establerts per l'Administració educativa corresponent, mitjançant la posada en pràctica del seu projecte educatiu i la implementació de programacions didàctiques que prenguin en consideració les característiques del context social i cultural, les necessitats de l'alumnat, amb especial atenció als que presentin una discapacitat, i les possibilitats formatives de l'entorn".

Aquestes mesures administratives, que recorda la disposició addicional 1ª del *Reial Decret 596/2007* estatal, es centren principalment en facilitar a l'alumnat els mitjans i recursos que siguin necessaris per accedir als ensenyaments artístics professionals d'arts plàstiques i disseny i cursar-los.

- Accés als estudis (article 17.1 del *Reial Decret 596/2007* estatal).
- Convocatòria extraordinària (article 19.5 del *Reial Decret 596/2007* estatal).
- Expedient acadèmic (article 20.2 del Reial *Decret 596/2007* estatal).

En aquest context, sempre hem intentat donar a l'alumnat un **tracte individualitzat i personalitzat**, raó per la qual pensem que no és necessari adoptar mesures especials per atendre l'alumnat amb problemes d'aprenentatge i altres necessitats educatives específiques, en un sentit (discapacitat psíquica, sensorial o motora, trastorns greus de conducta) o en un altre (superdotació, sobredotació). No obstant això, demanem l'alumnat una adreça de correu electrònic per estar en contacte, enviar i rebre exercicis, atendre consultes puntuals, i poder donar una millor atenció personalitzada, aquesta vegada en línia.

En tot cas, en tractar-se d'ensenyaments artístics professionals de lliure elecció, entenem que no es poden fer **adaptacions curriculars significatives**, en el sentit d'adequar els objectius educatius, eliminar o incloure determinats continguts essencials, i modificar els criteris d'avaluació.

Per contra, entenen que sí són possibles les **adaptacions curriculars no significatives** (modificacions dels elements del currículum que no afecten a l'assoliment dels objectius d'aprenentatge) i les **adaptacions d'accés al currículum** (elements organitzatius, recursos de tot tipus i optimització d'aquests), en el marc del *Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics* a les Illes Balears.

De fet, l'article 20.2 (documents bàsics d'avaluació i mobilitat dels ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny) del *Reial Decret 596/2007* estatal explica que les mesures d'adaptació curricular han de constar a l'expedient acadèmic de l'estudiant (si escau). Per altra banda, no s'ha de confondre l'**adaptació curricular no significativa** de la qual parlem amb l'adaptació a la que fa referència l'article 21 del *Reial Decret 596/2007* estatal està referida a l'**adaptació per trasllat d'expedient acadèmic** a un centre d'altra administració educativa.

7. Criteris, procediments i instruments d'avaluació i qualificació

7.1. Criteris d'avaluació generals:

L'avaluació, com a element fonamental del procés d'ensenyament-aprenentatge, ha de ser coherent amb les competències del títol, amb els objectius del mòdul plantejats i amb la metodologia utilitzada. A més, ha de ser formativa i servir d'orientació, considerant així la idoneïtat de la pràctica docent i els processos d'ensenyament, per això, l'avaluació ha de ser **contínua**, permetent així observar el procés d'aprenentatge, integral, permetent considerar no sols l'adquisició dels conceptes teòrics, sinó actituds i capacitats en el desenvolupament de cada alumne, i **individualitzada**, ajustant-se al procés d'aprenentatge de cada alumne.

L'alumne ha de tenir un 75% d'assistència com a mínim i una participació activa per no perdre l'avaluació contínua. Aquesta mesura segueix una filosofia de poder fer el seguiment del procés d'aprenentatge de l'alumnat d'una forma presencial. A més, l'assistència requereix puntualitat i romandre fins al final de la classe.

En tots els períodes d'avaluació s'aplicaran els següents criteris:

- **Treballs en grup:** En el cas de treballs realitzats en grup, els alumnes integrants hauran de tindre una assistència a les classes del 75% i una participació activa durant la realització d'aquest treball. Per als alumnes que no hi assisteixin hauran d'entregar el treball complet realitzat per ells o un treball complementari (a determinar pel professorat). L'avaluació dels treballs en grup serà individual, i per tant, la nota no te perquè ser la mateixa per tots els integrants del grup; s'avaluarà en funció del treball desenvolupat i demostrat per cada un.
- **Formats d'entrega:** No es considera lliurat un treball si no està al suport demanat. Si el suport és electrònic ha d'incloure tots els formats d'arxius demanats a l'enunciat de l'exercici (tant natius-amb la versió indicada- com d'exportació). L'alumne mantindrà sempre una còpia de seguretat de tots els treballs que entregui durant el curs i que el professorat podrà demanar en qualsevol període d'avaluació. En tot cas, no és permesa l'entrega en format "pdf" d'aquells treballs que impliquin redacció per part de l'alumne, en aquest cas, el format ha de ser el de documents de Google editable, per permetre la correcció per part del professor.
- **Ètica professional.** En cas de treballs plagiats es posarà un 0. Pels treballs en els quals s'utilitzen imatges, vídeo o so, hauran de ser lliures de drets o comptar amb l'autorització pertinent de l'autor. Per als casos que no sigui possible, s'haurà de detallar l'autor i el lloc on es va obtenir el material.
- El fet de no assistir a alguna classe no eximeix a cap alumne de no portar el mateix ritme de treball que els seus companys o a no tenir les tasques realitzades a la data corresponent, sempre dintre dels límits de l'avaluació continuada. També s'ha de tenir en compte que en gran part, la resolució de problemes que es puguin presentar en el decurs de la producció fotogràfica i audiovisual formen part dels objectius formatius, de tal forma que l'alumne haurà d' adaptarse a les circumstàncies i materials disponibles.
- Es penalitzarà el lliurament fora de termini d'un treball. Aquest treball es puntuarà en una escala d'1 a 8.

7.2. CA / Criteris d'avaluació del mòdul

Per tenir dret a avaluació contínua és imprescindible haver presentat el 100% dels treballs plantejats durant el curs en els terminis indicats pel professor. La qualificació final de cadascuna de les Unitats Didàctiques s'obté de qualificar globalment tant els continguts de la unitat, com els procediments i les actituds, normes i valors referenciats a cadascuna d'elles. L'alumne que hagi perdut el dret d'avaluació contínua podrà ser avaluat segons els criteris d'avaluació final i sempre que faci entrega de totes les tasques plantejades durant el curs i superi una prova objectiva al final del curs.

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

CA1. Analitzar i identificar raonadament estampes de cadascuna de les tècniques de gravat i estampació.
CA2. Plantejar imatges adequades per a una tècnica de gravat concreta.
CA3. Utilitzar amb destresa les tècniques de gravat i estampació, dur a terme correctament la seqüència de cada procediment, identificar els problemes que sorgeixen i solucionar-los en funció de la qualitat del producte gràfic final.

CA4. Explorar amb iniciativa les possibilitats tècniques i expressives dels procediments i dels materials no tòxics de les tècniques d'estampació i utilitzar-los de manera creativa en el context de l'especialitat.
CA5. Aconseguir qualitat en la impressió i estampació dels originals.
CA6. Realitzar correctament les tasques de manteniment i neteja del taller, així com la posada a punt de la maquinària, eines i instal·lacions que garanteixin el seu perfecte estat de conservació i funcionament.

7.3 Procediments i tècniques d'avaluació i criteris de qualificació o ponderació (Avaluació ordinària)

Procediments i tècniques d'avaluació	**Tipus (*)**	**Criteris d'avaluació**	**Criteris de qualificació o ponderació (Alumnes amb dret d'avaluació continua)**	**Criteris de qualificació o ponderació (Alumnes sense dret d'avaluació continua)**
Tècniques d'observació (registres, llistes de control, etc.)	*NR*	*CA1, CA6.*	*15%*	*-*
Treballs i projectes	*R*	*CA2, CA3, CA4, CA5.*	*85%*	*50%*
Prova objectiva final	*R*	*CA1, CA2, CA6.*	*-*	*50%*
Total			100 % **(**)**	100 % **(***)**

(*) Aquest camp s'utilitza per especificar el tipus o caràcter de l'activitat d'avaluació: NR (no recuperable) o R (recuperable).

(**) Es puntuarà en una escala d'1 a 10. S'aprova amb un 5. Per fer mitjana en el cas de l'avaluació ordinària s'ha de tenir com a mínim un 4 de cada procediment de qualificació. Es penalitzarà el lliurament fora de termini d'un treball. Aquest treball es puntuarà en una escala d'1 a 8.

(***) Es puntuarà en una escala d'1 a 10. S'aprova amb un 5. Per fer mitjana en el cas de l'avaluació ordinària s'ha de tenir com a mínim un 4 de cada procediment de qualificació.

7.4. Criteris, procediments i instruments d'avaluació d'alumnes amb el mòdul pendent (Avaluació extraordinària)

Procediments i tècniques d'avaluació	**Criteris d'avaluació**	**Criteris de qualificació o ponderació**
Treballs i projectes	*CA2, CA3, CA4, CA5.*	*50%*
Prova objectiva final	*CA1, CA2, CA6.*	*50%*
Total		100 % **(*)**

(*) Es puntuarà en una escala d'1 a 10. S'aprova amb un 5. Per fer la mitjana, en el cas de l'avaluació extraordinària, s'ha de tenir com a mínim un 5 de cada procediment de qualificació.

8. Altres observacions

Els treballs han de ser inèdits i originals. Es penalitzarà qualsevol activitat fraudulenta i l'ús de fonts sense referenciar. Per superar aquest mòdul es recomana l'assistència regular a les activitats lectives i un estudi programat dels continguts amb periodicitat setmanal. Així mateix és important la consulta de la bibliografia recomanada.